

Pozemský život Krista

Rudolf Steiner

Milí přátelé,

když jsem včera mluvil o tom, že osobnosti, jež obvykle nazýváme apoštoly ježíše Krista, prožily jisté probuzení, začínající v okamžiku tzv. svatodušní slavnosti, potom tím ještě není řečeno, že by si apoštolově již v tom okamžiku plně uvědomovali vše to, o čem zde mám promluvit jako o Pátém evangeliu. Nelze říci, že by si věci uvědomovali tak, jak je zde popisují, avšak nadsmyslové vědomí, ponořili-li se do duševních hlubin těchto apoštolů, nalézá v nich tyto obrazy. V samotných apoštolech to tedy nežilo bezprostředně jako obrazy, ale, abych tak řekl, působilo to v nich jako život, jako duševní zážitek, pocit, jako duševní síla.

A to, co potom apoštolově dokázali vyjádřit, čím uchvátili dokonce i tehdejší Řeky, čím dali první podnět k tomu, co nazýváme vývojem křesťanství, co v sobě nesli jako zmocnění duše a sílu srdce, to se u nich rozvinulo z toho, co v jejich duších žilo jako živoucí síla Pátého evangelia.

Tak, jak mluvili a působili, mohli mluvit a působit jen proto, že v jejich duších žily ty věci, které dnes zkoumáme jako Páté evangelium, i když tyto věci nelíčili tím způsobem, jak je to nutné a možné dnes.

Oni totiž jakoby procitnutím přijali oplodnění duchem vševládající kosmické lásky. A pod tímto dojmem působili potom dále. Působilo v nich to, čím se stal Kristus po mystériu na Golgotě. A právě zde jsme dospěli k místu, kdy musíme něco říci ve smyslu Pátého evangelia o pozemském životě Kristově.

Věci, o něž se tu jedná, není snadné vyjádřit pojmy současnosti. Tomuto největšímu tajemství Země se můžeme přiblížit jen pojmy a idejemi, které jsme si získali v našich dosavadních teosofických (antroposofických) úvahách. Pro pochopení křesťanství však musíme i tyto pojmy a ideje použít na Kristovu bytost v poněkud pozměněné podobě.

Abychom si to ujasnili, vyjděme z toho, co se nazývá Janovým křtem v Jordáně. Vzhledem k pozemskému životu Kristovu se v Pátém evangeliu tento křest jeví podobně jako početí u pozemského člověka. Tělesnému životu Ježíše Krista od tohoto křtu až po mystérium na Golgotě porozumíme, přirovnáme-li jej k životu lidského zárodka v těle jeho matky.

V tomto období prodělává Kristova bytost jakýsi zárodečný život, zatímco samotné mystérium na Golgotě musíme chápat jako pozemské narození Kristovy bytosti. Ježíšova smrt na kříži je Kristovým pozemským narozením a vlastní Kristův pozemský život spadá do období po mystériu na Golgotě, kdy se stýkal s apoštoly, kteří byli v jiném stavu vědomí, jak jsem to naznačil včera. A to, co se obvykle nazývá Kristovým nanebevstoupením a následující vylití ducha na apoštoly, to odpovídá smrti pozemského člověka a jeho vstupu do duchovních světů. Další Kristův život v pozemské sféře následující po svatodušní slavnosti musíme přirovnat k tomu, co lidská duše prožívá v říši ducha v tzv. devachanu. Zde vidíme, moji milí přátelé, že v Kristu máme před sebou bytost, vůči níž musíme zcela proměnit veškeré pojmy, které jsme si osvojili o postupných stavech lidského života.

Po krátkém mezidobí zpravidla nazývaném “kamaloka” (očistec) vstupuje člověk do duchovní sféry (devachan), aby se tam připravoval pro nový pozemský život. Člověk tedy po své smrti prožívá duchovní život. Naproti tomu bytost Kristova prožívá po svatodušním vylití pozemský život, vstup do sféry Země. Zatímco člověk hledá po své smrti nebe v duchovní oblasti devachanu, přináší bytost Kristova lidstvu oběť tím, že hledá svoje nebe na Zemi, že nebeské království přináší sem. Vyjádřeno běžnými slovy, opouští člověk Zemi, aby svůj domov po smrti zaměnil za nebe, zatímco Kristus opustil svůj nebeský domov, aby ho zaměnil se Zemí.

Prosím, milí přátelé, abyste se snažili mít to, co se vlastně stalo mystériem Golgoty, před sebou v pravém světle a připojili své cítění k tomu, co se stalo Kristovou bytostí, v čem spočívá jádro její oběti. Kristova oběť záleží vlastně v tom, že jí byly opuštěny duchovní sféry pro jeho soužití se Zemí a s pozemským člověkem, aby evoluce lidí a celé Země pokračovala dál na základě a ve směru nového podnětu, který jí byl touto obětí dán.

Z věci je zřejmé, že tato bytost nenáležela před Janovým křtem v Jordáně zemské sféře, ale sféře nadzemské, z níž sem teprve nyní sestoupila. A to, co se dělo mezi Janovým křtem a svatodušní událostí, muselo být Kristem prožito proto, aby se nebeská bytost mohla proměnit v pozemskou bytost Kristovu. A řekneme-li, že od svatodušní události je bytost Kristova u lidských duší na Zemi, zatímco předtím tu u nich nebyla, pak již tím je řečeno nekonečně mnoho o tomto tajemství.

A to, co Kristovo lidství prodělalo mezi Janovým křtem a událostí svatodušní, stalo se proto, aby mohl být příbytek boha v duchovním světě zaměněn za jeho příbytek ve sféře Země. Stalo se tak proto, aby božská duchovní bytost Kristova mohla přijmout podobu, která by jí umožnila trvalý vzájemný styk s lidskými dušemi.**56 PÁTÉ EVANGELIUM**

Proč tedy došlo k palestinské události?

Aby božská duchovní bytost Kristova mohla přijmout takovou formu, v níž by mohla realizovat společný pobyt s lidskými dušemi na Zemi. Tím je současně řečeno, a vždy znovu to musím připomínat, že tato událost v Palestině je něco zcela ojedinělého a neopakovatelného! Jedná se tu o sestoupení vyšší mimozemské bytosti do sféry Země, bytosti, která nikdy před tím bytostí pozemskou nebyla. A jedná se tu také o její setrvání v zemské sféře tak dlouho, aby tuto zemskou sféru mohla svým vlivem proměnit jí odpovídajícím způsobem. Od palestinské události tedy působí Kristova bytost na Zemi.

Chceme-li nyní úplně porozumět svatodušní události ve smyslu Pátého evangelia, musíme si vypomoci pojmy, které jsme si vypracovali v teosofii (v antroposofii). Zde jsme poukazovali na to, že ve starých dobách existovala tzv. "mystérijní zasvěcení", kterými byla lidská duše povznášena k účasti na spirituálním životě v duchovním světě. Nejzřetelněji se nám projeví podstata staré předkřesťanské mystérijní moudrosti v tzv. zasvěcení perském, neboli v mystériích Mithrových s jejich sedmi stupni zasvěcení.

Na prvním stupni cesty k vyššímu duchovnímu životu byl adept veden k tomu, co bylo obrazně symbolicky nazýváno "Havran". Pak následoval stupeň "Okultisty" ("Skrytý"), třetí stupeň "Bojovník", čtvrtý "Lev", na pátém stupni bylo na adepta přeneseno jméno národa, k němuž náležel, na šestém stupni se stal "Slunečním hrdinou" a na sedmém stupni se stal konečně "Otcem".

U prvních čtyř stupňů postačí, řekneme-li si dnes, že člověk byl takto povolna uváděn stále hlouběji a hlouběji do duchovního života.

Pátý stupeň žádal od adepta schopnost rozšířeného vědomí, umožňující mu stát se duchovním patronem (ochráncem) celého národa, ke kterému-přislušel. Proto také

dostal jméno tohoto národa. Zasvěcenec pátého stupně měl již tenkrát určitou účast na duchovním životě.

Z jednoho přednáškového cyklu, který jsem měl právě zde, si můžeme připomenout, že tak jako jsou jednotlivé lidské duše vedeny bytostmi, které v hierarchii duchovních bytostí nazýváme “angeli” (andělé), tak jsou vedeny duše celého národa duchovními bytostmi nazývanými v hierarchii “archangeli” (archandělé). Zasvěcenec pátého stupně byl tedy povznesen do sféry archandělů, kde se svou duší určitým způsobem účastnil jejich duchovního života.

Když osobnost iniciovaná v mystériích prodělala všechny potřebné vnitřní duševní zážitky a přijala duševní obsah odpovídající pátému stupni, tu mohl archanděl příslušného národa pohlížet do duše tohoto člověka a číst v ní podobně, jako my čteme v otevřené knize podávající nám informace, potřebné k vykonání nějakého činu. Archandělé četli v duších zasvěcenců pátého stupně, co bylo nutné k vývoji jejich národů. Proto zde na Zemi byla zasvěcení do tohoto pátého stupně. Aby mohli archandělé správně vést národy, museli být na Zemi vychováni zasvěcenci pátého stupně, kteří jsou takto prostředníky mezi národy a jejich skutečnými vůdci (archangeli). Tito zasvěcenci snášejí do sféry Země impulsy archandělů a současně vynášejí do sféry archandělů to, co je národu zapotřebí k jeho správnému vedení.

Ve starých předkřesťanských dobách nebylo možné dosáhnout pátého stupně zasvěcení v adeptově těle, tj. dokud v něm setrvala duše. Jeho duše musela být z těla uměle vyzdvižena a tímto vytržením duše došlo vlastně k zasvěcení. Mimo tělo prodělala pak duše něco, co jí dalo naznačený obsah. Aby toho dosáhla, musela Zemi opustit a vystoupit do duchovního světa.

Na šestém stupni starého zasvěcení Slunečního hrdiny bylo v adeptově duši oživeno ještě něco vyššího.

Obrátíme-li, moji milí přátelé, pozornost na vývoj celého pozemského lidstva, můžeme pozorovat vznikání a zánikání jednotlivých národů a jejich proměňování. Národy se rodí a umírají podobně jako jednotliví lidé. Avšak to, co takový národ vykoná pro celou Zemi, to musí být pro celkový pozemský vývoj uchováno. Neboť to, co se odehrává v rámci jednoho národa, co se týká jednotlivého národa, k čemu je národ veden a usměřován, co na Zemi odvede jako svou práci, to se neděje jen pro naplnění osudu tohoto národa. To musí být vedeno dál, to musí být takřka vyvedeno nad národ.

Aby mohly být činy národa pozvednuty nad národ, aby to mohlo být uskutečněno těmi duchy, kteří to mají na starost, k tomu bylo zapotřebí zasvěcenců šestého stupně. Co žilo v duši “Slunečního hrdiny”, v tom mohly číst bytosti vyšších hierarchií a prostřednictvím toho bylo možno na Zemi snést síly, které správným způsobem začlenily práci jednoho národa do činnosti celého lidstva. Na celou Zemi, nad jednotlivý národ bylo přeneseno to, co žilo v zasvěcenci šestého stupně. A jako musel vyjít z těla ten, jenž chtěl být zasvěcen do pátého stupně, tak také musel vyjít z těla adept zasvěcení šestého stupně a mít po ten čas sídlo na Slunci.

To jsou ovšem věci, jež vědomí dnešní doby přijímá téměř jako bajky, snad i jako pošetilosti. Právě proto zde skutečně platí Pavlův výrok, že boží moudrost je lidem bláznovstvím (I. Korintským 1,18- 25).

V průběhu své iniciace žil “Sluneční hrdina” s celým slunečním systémem, jeho sídlem bylo Slunce a planety sluneční soustavy kolem něj tak, jako nám je bydlištěm planeta Země, obklopující nás svými horami a řekami. Slovem, “Sluneční hrdina” musel být vytržen ze své zemské tělesnosti a přesazen na Slunce. A když se vrátil do svého těla, vzpomínal si na to, co mimo tělo prožil. Toho pak mohl použít jako účinné síly k blahodárnému působení v evoluci celého lidstva.

Při návratu do svého těla přinesl si "Sluneční hrdina" takové duševní síly, kterými mohl vynést a včlenit práci jednoho národa do vývoje celého lidstva.

Nuže, co žilo v duši těchto adeptů v průběhu jejich 3,5 denního zasvěcení do 6. stupně, kdy, abych tak řekl, putovali na Slunci? V této době tito zasvěcenci prožívali společenství s Kristem, který před mystériem Golgoty nebyl ještě na Zemi. Všichni Sluneční hrdinové starých dob museli vystupovat do vyšších duchovních sfér (na Slunce), neboť jenom tam mohli tehdy prožít společenství s Kristem. A právě z onoho světa, do něhož museli vystupovat staří zasvěcenci, sestoupil později Kristus na Zem. Můžeme tedy říci:

To, co ve starých dobách mohlo pomocí příslušných zasvěcovacích procedur dosáhnout jen několik jednotlivců, to bylo po mystériu na Golgotě dosaženo jakoby přirozenou událostí o svatodušních svátcích těmi, kteří byli Kristovými apoštoly.

Dříve museli lidé prostřednictvím zasvěcenců vystupovat ke Kristu, nyní, prostřednictvím apoštolů, jejichž duše tím získaly obsah, jaký mívali staří Sluneční rekové, sestoupil Kristus k lidem. Do duší lidí se vylila duchovní síla Slunce a působila dál v lidské evoluci. Aby se to mohlo stát, aby na Zem mohlo přijít působení docela nové síly, muselo dojít k události v Palestině, k mystériu na Golgotě.

Z čeho povstalo pozemské bytí Kristovo?

Kristus vzešel zemskému bytí z nejhlubšího utrpení, z utrpení vymykajícího se veškeré síle lidské představivosti.

Abychom mohli v této věci získat správné pojmy, musíme opět odhalit některé nesmysly ve vědě dnešní doby. Proto nyní musím do výkladu Pátého evangelia vložit několik poznámek.

Nedávno se objevila kniha, kterou doporučuji k přečtení jako názornou ukázkou absurdnosti současného myšlení.

Tato kniha pochází z pera jednoho velmi duchaplného muže dneška. V ní můžete nalézt důkaz, jaké nesmysly dokáže vyslovit takový vzdělaný člověk o duchovních věcech. Mám na mysli knihu "O smrti" od Maeterlincka, v níž je mj. vysloveno tvrzení, že se člověk po smrti stane duchem, který sám o sobě nemůže pociťovat utrpení, neboť odložil fyzické tělo. Tento Maeterlinck věří tomu, že trpět může jen to fyzické.

Oddal se iluzi, že utrpení je vázáno na fyzické síly a na hmotu. Vůbec si neuvědomuje tu nehoráznou nesmyslnost tvrzení, že trpět může jen fyzické tělo, skládající se z fyzických sil a chemických látek. Fyzické tělo, fyzické látky a síly, ty přece vůbec trpět nemohou. Vždyť to by pak musel trpět i kámen. To, co trpí přece není tělo, ale duše a duch!

Tak daleko to dnes již dospělo, že i o těch nejprostších věcech si lidé myslí naprostý opak toho, co má nějaký smysl. Kdyby nebylo utrpení v duševním životě, nebylo by utrpení kamaloky. Myslí-li si někdo, že duch nemůže trpět, nemůže si získat ani správnou představu o nezměrnosti utrpení, kterým musel projít duch sestoupivší v Palestině na Zemi.

Dříve, než budu mluvit o tomto utrpení, musím vás, milí přátelé, na něco upozornit. Musíme mít stále na zřeteli, že Janovým křtem v Jordáně sestoupil na Zemi, žil tři roky ve fyzických poměrech a prošel smrtí Golgoty duch, který předtím žil v poměrech, které jsou naprosto jiné než fyzické poměry zemské. Co to znamená?

To znamená, chápáno teosoficky (antroposoficky), že tento duch neměl a nemohl mít žádnou pozemskou karmu! Představte si jen, co to ve svém důsledku znamená. Tři roky žil v těle Ježíše z Nazaretu duch, vykonávající pozemskou životní pout' bez jakékoliv osudové souvislosti, aniž by ve své duši měl pozemskou karmu. Za těchto okolností nabývají veškeré pozemské zkušenosti a zážitky, jimiž tu Kristus prošel, docela jiného významu, než jaký mají pro duši člověka. Když trpíme, 8

když dospíváme k té či oné zkušenosti, tu víme, že základ našeho utrpení je odůvodněn naší karmou. U ducha Kristova tomu tak ovšem být nemohlo. On prodělal na Zemi tříletou zkušenost, aniž by na něm lpěla nějaká karma.

Co to pro něho znamenalo?

To pro něho mělo ten následek, že jeho utrpení nemělo karmický smysl, že bylo nezaslouženým utrpením bez viny. Páté evangelium je evangelium teosofické (antroposofické), které nám ukazuje ojedinělý případ tříletého zemského života, na který nelze uplatnit lidský pojem karmy.

A další pozorování tohoto evangelia nám ukazuje, že tento tříletý pozemský život, který jsme pozorovali jako život zárodečný (embryonální, tj. mezi početím a narozením), se nezatížil žádnou vinou, a proto ani žádnou karmu nevytvořil. Na Zemi byl tedy prožit tříletý život, který nebyl podmíněn karmou, ani žádnou karmu nevyvolal (nenahromadil).

Přijmeme-li všechny zde uvedené pojmy a ideje v jejich pravém významu, v celé jejich hloubce, pak se přiblížíme k těm stanoviskům, která jsou nezbytná pro správné pochopení těchto mimořádných událostí v Palestině, jež jinak zůstávají nevysvětlitelné. Mnohé zde musí být shromážděno, abychom pochopili toto kosmické Já.

Co všechno jím bylo vyvoláno ve vývoji lidstva?

Jak různým způsobem to bylo nepochopeno, jak protichůdná mínění to vyvolalo? A přece! Jak účinným to bylo podnětem!

Jenže tyto věci se obvykle neberou v plné hloubce a v jejich pravém významu. Až se tak stane, pak se o těchto věcech bude mluvit docela jinak, než jak se o nich mluví dnes.

Jak často bezmyšlenkovitě přecházíme každodenně kolem něčeho a přehlízíme to, aniž tušíme, že to vlastně má mimořádně velkou důležitost.

Někteří z vás snad slyšeli něco o knize Ernesta Renana "Život Ježíšův", vydané r. 1863. 9

Při čtení této knihy se zpravidla nebere v úvahu to, co je zde právě důležité. Lidstvo se bude možná jednou divit, jak mohla být tato velmi rozšířená kniha čtena, aniž by si někdo uvědomil, co je na ní tak velmi podivného.

Pozoruhodné je na ní to, že je jakousi směsí vznešených líčení a banalit bulvárního románu. Krásné se tu střídá s pokoutným. Na něco takového se jednou bude pohlížet jako na něco nadmíru podivného.

Přečtete si jen, co E. Renan učinil z Krista, který je pro něho přirozeně pouhým Ježíšem. Na jedné straně z něho dělá hrdinu, jenž je velikým dobrodincem lidstva a má docela dobré úmysly, na druhé straně jej nechává strhnout národním nadšením, přičemž se stále víc a více propůjčuje tomu, co národ tak rád poslouchá a čeho si žádá, aby se říkalo. Tak stupeň od stupně upadá.

Renan na Krista ve velkém stylu aplikuje cosi, co v současnosti vidíme často uplatňovat mezi lidmi v malém. Když např. něco z teosofického hnutí pronikne na veřejnost, tu lidé jako obvykle řeknou:

"Ano, z počátku jste měli docela dobré úmysly, potom však mezi vás přišli lidé lační toho, co se rádo poslouchá, a vy jste se krok za krokem dostali do jejich vleku."

Tak pojímá E. Renan také Krista a nijak se neostýchá líčit např. vzkříšení Lazara jako Kristem dobře míněný podvod, předváděný z agitačních důvodů. Nemá zábrany dát Kristu Ježíši stále více propadat národnímu instinktu až do jakési zběsilé vášnivosti. Do vznešených obrazů, které jsou v této knize také, mísí banální románek ze zákulisí osobního života.

Zdravý lidský cit se musí zhrozit takovému líčení bytosti, která s těmi nejlepšími úmysly postupně propadá vášním a snižuje se k podvodům. To nejpodivnější je na věci to, že se E. Renan od takto charakterizované postavy necítí být nijak odpuzován, ale naopak má pro takovou osobnost krásná,

úchvatná slova. Nijak se nerozpakuje předvádět Krista ve stavu zlosti a vášně. Nechá jej propadnout lidským instinktům a obdivuje ho. Tím přišlo do jinak skvělého líčení něco románového. To je opravdu něco zvláštního, že ano?

Je to však současně důkazem toho, jak je náklonnost lidí ke Kristu velká, a jak je docela nezávislá na tom, zda pro něj mají či nemají porozumení. Náklonnost lidí tu je, i když z Krista naprosto ničemu nerozumějí. Zachází to až tak daleko, že lidé jako Renan obrací jeho vznešenost v opak, a nešetří pak pro něj slovy obdivu, aby k takové osobnosti vyvolali sympatie čtenářů. Něco takového je ovšem možné jen ve vztahu ke zcela mimořádné bytosti, která do zemského vývoje zasáhla tak, jak do něj zasáhl Kristus Ježíš.

Velmi mnoho karmy by bylo navrženo během tříletého pozemského života Kristova, kdyby žil tak, jak to líčí Renan. Budoucnost již ukáže, jak neudržitelné je takové líčení před poznáním oné pravdy, že jednou byl na Zemi prožíván život tak, že jím nebyla zapříčiněna nijaká karma.

A to je právě zvěstováním Pátého evangelia.

Obrátme tedy svoji pozornost k události u Jordánu, kterou označujeme jako Janův křest. Páté evangelium nám říká, že slova zaznamenaná v Lukášově evangeliu, jsou správnou reprodukcí toho, co by bylo tenkrát možno slyšet, kdyby zde naslouchalo vyvinuté nadsmyslové vědomí:

“Toto je můj milovaný syn, kterého jsem dnes zplodil!”

(Lukáš 3, 22)

A to jsou také správná slova pro to, co se zde skutečně stalo. Došlo zde ke zplození, k početí Krista v pozemské bytosti. To se uskutečnilo v Jordáně. Na jakou zemskou bytost tento Kristův duch sestoupil, o tom budeme mluvit v příštích dnech. Předpokládejme zatím, že k Jordánu přišel jistý Ježíš z Nazareta, ktejý Kristově bytosti odevzdal tělo.

Nyní Páté evangelium praví: zpět do minulosti zaměřeným nadsmyslovým pohledem můžeme číst, že na počátku svého pozemského putování nebyl Kristus ještě úplně spojen s tělem Ježíše Nazaretského. Mezi Ježíšovým tělem a Kristovou bytostí bylo jen volné spojení. Toto spojení nebylo takové, jako u obyčejného člověka je spojení tělesnosti a duše, ale takové, že kdykoliv to bylo nutné, mohla Kristova bytost Ježíšovo tělo zase opustit. A zatímco Ježíšovo tělo někde odpočívalo jako spící, konala Kristova bytost duchovně cestu tam, kde jí právě bylo zapotřebí.

Páté evangelium nám ukazuje, že když se Kristus objevil apoštolům, nebylo při tom vždy také Ježíšovo tělo, které často někde zůstalo a apoštolům se objevil Kristův duch. Objevoval se však učedníkům tak, že toto duchovní zjevení zaměňovali s Ježíšovým tělem. Postřehli sice jakýsi rozdíl, avšak tento rozdíl byl příliš malý na to, aby si ho mohli zřetelně uvědomit.

Ostatní čtyři evangelia o tom mnoho neříkají, v nich se to tak nejeví. Páté evangelium to však říká zcela jasně. Apoštolově o tom mnoho nepřemýšleli. Bylo-li tu zjevení, pokládali je za Krista, jak ho poznali v těle Ježíše z Nazareta. Zvolna, během tříletého pozemského života se Kristův duch stále více pojil k tělu, takže se mu jako éterická bytost stále víc a víc přizpůsoboval, stával se Ježíšovu tělu stále podobnější.

Zde máme opět možnost si povšimnout, jak docela něco jiného nastalo u Kristovy bytosti, než co se děje s tělem obyčejného člověka. Obyčejný člověk je mikrokosmickým obrazem makrokosmu. Takto musíme chápat fyzické tělo člověka, neboť to, co se v něm projevuje, to je obrazem makrokosmu. Proti makrokosmu stojí člověk na Zemi jako jeho zrcadlení. U Kristovy bytosti je tomu právě naopak. Zde se makrokosmická sluneční bytost utváří podle formy lidského mikrokosmu. Zde se makrokosmos stále víc a víc stlačuje, vtěšňuje se do mikrokosmu, aby přijal jeho formu (podobu).

Na počátku, po Janově křtu, bylo spojení Krista s tímto tělem nejvolnější. Tu byla Kristova bytost ještě jaksí docela mimo ježíšovo tělo. Proto bylo působení Kristovy bytosti při pozemském putování zpočátku něčím zcela nadpozemským. Takto mohla uzdravovat způsobem, který nebylo možno provádět lidskými silami. Zpočátku mohl Kristus mluvit k lidem s tou pronikavou účinností, která byla ještě božská. Jakkoliv se tato bytost sama poutala k pozemskému tělu Ježíše z Nazareta, přece působila jako bytost nadpozemská.

Postupně, jak se stávala stále podobnější tělu, jak se stále víc a více vtěšňovala a uzavírala do pozemských poměrů, prožívala současně postupné ubývání božské duchovní síly. Tento vývoj byl v jistém smyslu vývojem sestupným. Kristova bytost musela pocítit, jak od ní božská moc a síla neustále ustupovala, přizpůsobováním se tělu Ježíše z Nazareta.

Z Boha se pozvolna stával člověk!

Jako ten, kdo pozoruje, jak jeho tělo v neustálých útrapách a bolestech nezadržitelně chřadne, tak i Kristova bytost viděla neustálé vytrácení svého božského duchovního obsahu.

Éterická podstata Kristovy bytosti byla konečně tak podobná pozemskému tělu Ježíše Nazaretského, že mohla stejně jako člověk pociťovat úzkost.

O tom ovšem vyprávějí také ostatní evangelia, líčením, jak Kristu v Ježíšově těle vyvstával na Olivetské hoře, úzkostí na čele pot. Takové bylo postupné zlidštění Krista. Čím víc se stával člověkem, tím víc mizela jeho zázračná božská síla.

Takto jsme se stali svědky Kristovy pašijové cesty, počínající nedlouho po Janově křtu v Jordáně, kdy Kristus počal uzdravovat nemocné a vyháněl demony svými božskými silami. Žasnoucí svědkové těchto činů říkali:

"To dosud žádná bytost na Zemi nedokázala vykonat!" Od tohoto okamžiku se odvíjí tříletá cesta, na jejímž konci se bytost Krista bezmocnému tělu Ježíše z Nazareta přizpůsobila.

Prizpůsobila se vadnoucímu a stále neduživějšímu tělu Ježíše natolik, že ho víc nemohla potřebovat, že již není s to odpovídat ani na otázky Piláta, Heroda a Kaifáše. Proto bytost Krista nepromluvila a před otázkou Velekněze zůstává němou: *“Řekl jsi, že chceš zbořit tento chrám a ve třech dnech jej zase vystavět?”* (Matouš 26, 61) Zůstává v chřadnoucím těle němou i před otázkou Piláta:

“Nazýval jsi se králem Židovským?” (Jan 18, 33)

To je pašijová cesta od křtu v Jordáně až k úplné bezmocnosti. Netrvalo dlouho a zástup dosud žasnoucí nad nadpozemsky zázračnými silami Kristovy bytosti, se před křížem posmívá bezmocnosti Boha, který se stal člověkem:

“Jsi-li Bůh, sestup dolů!”

“Pomáhal jsi jiným, pomoz nyní sobě!” (Matouš 27, 42) To byla pašijová cesta, plná bezbřehého utrpení, spojená s bolestí nad úpadkem lidstva, které ve svém vývoji dospělo právě až tam, kde bylo v době mystéria Golgoty. A z tohoto bolestného utrpení se zrodil duch, který se rozlil na apoštoly o svatodušní slavnosti.

Z bolesti se zrodila vševládající kosmická láska, která při Janově křtu sestoupila z mimozemské sféry do sféry Země, stala se podobná člověku, podobná lidskému tělu a prodělala chvíle největší božské bezmocnosti, aby se zrodil onen podnět, který se ve vývoji lidstva projevil jako Kristův impuls.

Toto jsou věci, moji milí přátelé, které musíme mít na zřeteli, chceme-li porozumět hlubokému smyslu a významu Kristova podnětu tak, jak bude muset být lidstvem chápán v budoucnosti, chceme-li pochopit, co bude v budoucnu zapotřebí k tomu, aby na své kulturní a vývojové cestě mohlo lidstvo pokročit dál...